ოთხშაბათი, 1918 წ. მკათათვის 31 № 152

წელიწადი მეოთხე

ოთხშაბათი 1918 წ. მკათათვის 31 № 152

ფასი თბილისში და პროვინციაში 40 კაპ. რკ. გზის სადგურებზე [illegible]

საქართველო

რედაქცია

საგაზეთო მასალა უნდა იყოს დაწერილი გარკვეულად და ერთ გვერდზე. წერილში უნდა აღნიშნული იყოს ავტორის გვარი და მისამართი. უმისოდ გამოგზავნილი მასალა უყურადღებოდ დარჩება. დაუბეჭდავი საგაზეთო მასალა არ ინახება და რედაქცია არავითარ მიწერ-მოწერას მის შესახებ არ კისრულობს.

რედაქცია ღიაა დილის 9—3 საათამდის, გარდა უქმე დღისა. ხელმძღვანელ სტატიების ავტორებთან მოლაპარაკება შეიძლება ამავე დროს.

კონტორა

„საქართველოზე" ხელის მოწერა მიიღება მთელი ხანი თვით და ღირებს—18 მ. თვეში (წინდაწინ გადახდით) 6 მ. და 50 კ. ცალკე № 40 კ. განცხადების ფასი სტრიქონზე პეტიტისა პირველ გვერდზე 60 კაპ. უკანასკნელზე—30 კაპ. [illegible] ფასი ორჯერ მეტია. [illegible] განცხადებები [illegible]: 20×2=15 მანეთი, 30×2=20 მანეთი. [illegible] ქაღალდზე 1 მან. [illegible] 1 მ. და 50 კ. ფულები და წერილები, რაც კონტორას შეეხება, უნდა გამოიგზავნოს კონტორის სახელზე. სასწრაფო განცხადებანი უნდა წარმოდგენილი იქნეს არა უგვიანეს 1½ საათისა კონტორაში. კონტორა ღიაა დილის 10 (ახ. დრ.) საათიდან 3 საათამდე.

მისამართი: თბილისი, სასახლის ქუჩა, № 5 ქართული ქარვასლა. ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, почт. ящикъ № 76. Телеграфный адресъ: Тифлисъ. Сакартвело.

ტელეფონი რედაქციისა და კონტორისა 15—73.

გერონტი ქიქოძის

—წიგნი—

ეროვნული ენერგია

წერილების კრებული

(პოლიტიკა; ეკონომიური ცხოვრება; ხელოვნება)

გამოცემა ეროვნ.-დემ. ახალგაზრდობის ორგანიზაციისა.

გამოვა უახლოეს მომავალ რიცხვებში. ნ—ნ

ლატარია

აგარაკ ქვიშხეთში საუკეთესო ადგილას ჩამონაჭერი 300 ოთხ-კუთხი საჟენი მიწა, აღნიშნული ცალკე პლანზე და დეკრეტის მხრივ უთვლად უდავო. მოიგებს შეუძლიან რა დროსაც სურს დაიმტკიცოს.

ლატარიის ბილეთები ათას ორმოცდა ათი (1050) ცალია. ბილეთი ღირს 20 მანეთი. ბილეთების წიგნაკები კერძო პირებს აქვს დარიგებული გასასყიდათ. ყველა გასყიდულის წიგნაკების ფული უნდა ჩააბარონ ლატარიის ფულის ხაზინადარს გიორგი ლეჟავასაბის ძე მაჭავარიანს (ნოტარიუსი, ერევნის მოედანი სასტუმრო „კავკაზის" ეზოში). როდესაც სულ გაიყიდება ბილეთები, გამოცხადდება დღე ლატარიისა, რომელსაც დაესწრებიან ბილეთების მყიდველნი. იმ დღეს ლატარიას მოაწყობენ ამისთვის საგანგებოდ მოწვეულნი პირნი: ბ.ბ. დავით გუგუნავა მიწველი, პართენ გოთუა და კოტე მაყაშვილი.

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის

ქ. თბილისის კომიტეტი.

ქართველ ვაჭართა და მრეწველთა კავშირის საბჭოსაგან

მოკლე ხანში საზღვარგარეთ მიემგზავრებიან მრეწველობისა და ვაჭრობის მცოდნე პირნი. საბჭო ამით აცხადებს რომ ვისაც სურს რისამე დაბარება სხვა და სხვა ქარხნების მოსაწყობად, საჭირო ცნობების შეკრება ან სხვა და სხვა საქონლის ყიდვის შესახებ, ვსთხოვთ მობრძანდნენ საბჭოს ბინაზე ყოველ დღე 11—12 საათამდე (ახალი დროით) და განუცხადონ თავიანთი სურვილი. მისამართი: ქ. თბილისი, ფრეილინის ქ. 11, ტელეფონი 9—18.

პურის საკითხი

27 ივლისის მთავრობის დადგენილება არ არის მოულოდნელი საზოგადოებისათვის. სასურსათო კომიტეტების გაუქმებისა და სურსათის თავისუფალი ვაჭრობის საკითხი საქართველოს საზღვრებში, პრესისა და საზოგადოების ყურადღებას თვეობით იპყრობდა. უკანასკნელ დროს მთავრობის წრეებშიაც დაჟინებით მოითხოვდნენ სასურსათო კომიტეტების გაუქმებას, თუმცა ჩვეულებრივის გაუბედაობით ემზადებოდნენ ამ საკითხის პრაქტიკულად გადასაწყვეტად.

სასურსათო კომიტეტები, თუ მათი მსგავსი ორგანიზაციების შექმნა აუცილებელი გახადა მსოფლიო ომით გამოწვეულმა ეკონომიურმა პირობებმა თითქმის ყველა მეომარსა და აგრეთვე მრავალს ნეიტრალ სახელმწიფოში საფუძვლიანად დაირღვა ნორმალური ეკონომიური ურთიერთობა, როდესაც ხალხი თავის სახელმწიფოებრივს საზღვრებში იწევდა გამოსაკვებად საკმაო ხორბალს, ან და სხვა ქვეყნებიდან შემოზიდავდა, ყოველს შემთხვევაში ის უზრუნველყოფილი იყო საკმაო სურსათით. მსოფლიო ომმა გასწყვიტა ხალხთა შორის არსებული მტკიცე ეკონომიური ურთიერთობა და მრავალი ქვეყანა სრულიად გამოყოფილ ეკონომიურ კუნძულად აქცია. ამასთანავე ომმა შეასუსტა ხალხის სამეურნეო წარმოება და ზოგან მით შეამცირა ხორბლის მოყვანა.

ასეთს პირობებში აუცილებელი გახდა სახელმწიფოს ჩარევა სასურსათო საქმეში. საჭირო იყო გამორკვევა და აღნუსხვა იმ სურსათის, რომელიც ერს მოეპოვებოდა და აგრეთვე კონტროლი, რომ ეს სურსათის შემცირებული თანხა ზომიერად განაწილებულიყო ერში და საზრიანად მოხმარებულიყო. ამ გზას დაადგა ყველა სახელმწიფო, სადაც სურსათის ნაკლებულება დაიბადა. ასევე მოიქცა რუსეთი და ეს გავრცელდა საქართველოზე, მაშინ მის განუყრელს ნაწილზე. მაგრამ ერთნაირი არ გამოდგა სახელმწიფოების სასურსათო მოღვაწეობის შედეგები.

ინგლისი თითქმის სავსებით უცხოეთიდან შემოზიდული სურსათით საზრდოობდა ომამდე. ომის დროს ის ხშირად თითქმის სავსებით გარემოცული იყო მტრისგან და მით ფრიად გაძნელებული ჰქონდა საკმაო სურსათის შემოტანა უცხოეთიდან. კიდევ უარეს მდგომარეობას განიცდიდა გერმანია, რომელიც რუსეთის პურით იკვებებოდა. მიუხედავად არც ინგლისსა და არც გერმანიას არ გამოუცდია ისეთი საშინელი სასურსათო კრიზისი, როგორიც განიცადა და ეხლაც იტანს რუსეთი, რომელიც მთელ ევროპას ჰკვებავდა თავის პურით. სახელმწიფო იქაც და აქაც ერეოდა სასურსათო საქმეში და ზღუდავდა სურსათით ვაჭრობის სრულ თავისუფლებას, მაგრამ ინგლისში და გერმანიაში ასეთს შეზღუდვას და კონტროლს ერთგვარი საზომი და საზღვარი მოუძებნეს, ჩვენში კი ის გახდა განუსაზღვრელი. მთავრობას თავის კონტროლით და შეზღუდვით არ გაუუქმებია აღებ-მიცემობა. არც კი ცდილან მის ამაღლს წესზე განაწილებისათვის სრულიად ახალი ორგანიზაციის შექმნას. რუსეთში და ჩვენში კი სასურსათო კონტროლის შემოღებით და სასურსათო კომიტეტების დაარსებით მოინდომეს ეკონომიური ურთიერთობის ყველა კანონების გაუქმება. კერძო თაოსნობის სრულიად შეზღუდვით, ცოდნისა და გამოცდილების აუცილებლად [illegible], მხოლოდ შეზღუდვითა და მხოლოდ შევიწროვებით მოინდომეს სასურსათო საქმის მოწესრიგება. გერმანიაში თუ შემოიღო სახელმწიფომ სასტიკი კონტროლი რუსეთის და თითქმის ყველა სხვა საქონლის განაწილებაზე, ეს მან იმათვე დააკისრა, ვინც წინეთ თავისუფალ ეკონომიურ საქმიანობას აწარმოებდა. სავაჭრო ფირმები მთელი მათი ორგანიზაციითა და გამოცდილ აგენტებით მოიწვია სახელმწიფომ ამ მძიმე საქმისათვის და არა უსაქმო ინტელიგენცია.

ყალბ ნიადაგზე აგებული სასურსათო კომიტეტები მხოლოდ საზარალო და საზიანო გამოდგა სურსათის საქმისათვის. ამ კომიტეტებმა შესძლეს უკიდურესობამდე განვითარება და გაზვიადება სახელმწიფოს ამ საქმეში ჩარევის ყველა უარყოფითი თვისებისა, ხოლო მათ სრულებით ვერ მოახერხეს იმ სარგებლობის გამოწვევა, რომლისთვის სახელმწიფომ შექმნა ამ კომიტეტებს. ხალხის უკულტურობა, ორგანიზაციულ მუშაობის შეუჩვევლობა და სახელმწიფო აპარატის მოუწყობლობა ამას შეუძლებლად ხდიდა.

სასურსათო კომიტეტების გაუქმება ამ ჟამად, ვერ გამოასწორებს სავსებით სასურსათო საქმეს, ხოლო უთუოდ გააუმჯობესებს მას. აუცილებელ საჭიროებას წარმოადგენს გაფანტვა იმ საშინელი ატმოსფერის, რომელიც შეიქმნა ამ კომიტეტების გარშემო. ისინი დაარსდა სპეკულიაციასთან საბრძოლველად, მაგრამ თვითონვე წარმოშვეს და განუსაზღვრელად გაავრცელეს უსაშინლესი მონოპოლია და სპეკულიაცია. მათს მოღვაწეობაში უკანასკნელ დროს უკვე სრულიად აღარ სჩანდა რამე ნათელი.

ხორბლის დაუბრკოლებელი ყიდვა-გაყიდვისა და გადატან-გადმოტანის აღდგენა საქართველოს საზღვრებში, უთუოდ საგრძნობლივ დასწევს პურზე ფასს, განსაკუთრებით ქალაქებში, მაგრამ ეს ზომა კიდევ ვერ გამოიღებს ისეთს შედეგებს, რომ ჩვენ სასურსათო საქმე ასე თუ ისე უზრუნველყოფილად მივიჩნიოთ, თუნდაც იმ დიდ მოსავლის მოლოდინში, რომელშიაც ჩვენ ვიმყოფებით.

უსაზღვროთ აიწია პურის ფასმა და მას, რამოდენიმეჯერ წესიერს დონეზე ვაჭრობის თავისუფლება ვერ დაიყვანს. აუცილებელი გახდება კიდევ სხვა ზომის მიღება.

ჯერ რასაკვირველია არავინ იცის, როგორი იქნება საბოლოოდ ხორბლის მოსავალი საქართველოში. წარსულს წელს საქართველოს, დაახლოვებით თუთხმეტი მილიონი ფუთი ხორბლეულობის ნაკლისი ჰქონდა, ამაზედ რომ წრეულ ნათესიც მეტია გაცილებით და მოსავალიც უკეთესი. თუნდაც რომ წარმოვიდგინოთ, რომ წრეულს გვაქვს ის 15 მილიონი ფუთი, რომელიც შარშან გვაკლდა, მაშინაც ვერ ჩავთვლით საქართველოს უზრუნველყოფილად სურსათის მხრივ. ჩვენ ვერ შევქმნით ისეთს ორგანიზაციას, რომ საქართველოს ყველა ხორბალი თანაბრად გავუნაწილოთ და გამოვიყენოთ. ეს მხოლოდ გერმანიას შეუძლიან.

მოსავლის დიდი ნაწილი, რაც სოფელს გადარჩება, ისევე სოფელში დარჩება, ვინაიდან გლეხს არა აქვს მისი გაყიდვის დიდი ინტერესი. პურს თუ ვაი-ვაგლახით ქალაქს ჩაიტანს, კარგ ფულს აიღებს, ხოლო მით ვერაფერს ვერ იყიდის თავის საჭიროს. ამიტომ არის მოსალოდნელი, რომ ქალაქები ისევე დარჩნენ დამშეული, როგორც შარშან.

ქალაქების გამოსაკვებად კი ერთად ერთი გზა გვაქვს: რამოდენიმე მილიონი ხორბალი უნდა შემოვიტანოთ უცხოეთიდან. ეს უნდა მოვახერხოთ ყოველს მიზეზის გარეშე, თორემ საქართველოს კარგი მოსავალი ვერ მოასპობს ქალაქების დამშევას.

პურის გაიაფება უდიდესი იარაღია ანარქიასთან და უწესრიგობასთან საბრძოლველად. ეს ტყვია-წამალზე უფრო შეუწყობს ხელს ნამდვილ წესრიგის დამყარებას. ესევე აგვაშორებს მოახლოვებულ ფინანსიურ კატასტროფას და საზოგადოდ გააჯანსაღებს ჩვენს პოლიტიკურ ვითარებას.

პრესის მაგიერ

ფრიად მნიშვნელოვანი მოვლენაა ჩვენს ცხოვრებაში, რომ პირველად გამოვიდა ოფიციალური გაზეთი— „საქართველოს რესპუბლიკა", რომელიც გამომხატველი უნდა იყოს მთელი საქართველოს სახისა. მის ფურცლებზედ ობიექტიურად უნდა აღიბეჭდებოდეს არა მარტო „ბრძანებანი", არამედ ნამდვილი მდგომარეობა ქვეყნისა და ზრახვანი ჩვენი ერისა და მთავრობისა. ოფიციალურ გაზეთის პირით საქართველო ელაპარაკება ყველა გარეშე ძალებს, სახელმწიფოთ და სხ. ამიტომ მისი ენა, კილო და მოქნილობა უნდა შეეფერებოდეს მთავრობის სიდარბაისლეს, ხალხის ძირითად ინტერესებს და ამ ერი ელემენტის შეხამებას.

ჯერჯერობით, ესეთი ობიექტური ტონი, სამწუხაროდ, არ არის დაცული ჩვენს ოფიციალ გაზეთში და როგორც კამათში შენარჩუნებული პარტიული გაზეთების უკმეხი ტრადიცია, ისე, ძირითად საკითხების გაშუქებაში გამოიყურება პარტიული მერყეობა. მაგალითისათვის ავიღოთ ამიერ-კავკასიის გაერთიანება და მიწის საკითხი. ამიერ-კავკასიის ხელმეორედ გაერთიანება თითქო უფრო აინტერესებს ჩვენს ოფიციალ გაზეთს, ვიდრე საქართველოს დამოუკიდებლობის განმტკიცება და ამ გამოურკვევლობას შეუძლია კვლავ დიდი ზიანი მოგვიტანოს, როგორც აქამომდე.

მიწის საკითხში თითქო მთლიანად სოც.-დემ. პარტიამ მიიღო გაყიდვა, როგორც პრინციპი, და „საქართველოს რესპუბლიკა" კი,—რომლის თანახმად მინისტრის განცხადებისა საპარლამენტო ტრიბუნიდან,—„ყოველი სტრიქონი გამომსახველი იქნება მთავრობის ოფიციალ აზრისა და შეხედულებისა", მოჰყოლია იაფფასიან მსჯელობას იმაზედ თუ რა სჯობია გაყიდვა თუ უფასოდ დარიგება.

გვიანებთ დრო არის, მთავრობა დაადგეს მარტოოდენ სახელმწიფოებრივ გზას, ესე იგი მტკიცედ დაიცვას მთელი ერის ინტერესები და არა მარტო ერთი პარტიისა.

—

ხანდახან „ერთობაც" წამოსცდება ხოლმე მართალი სიტყვა, მაგრამ მაშინვე იმდენს წყალ-წყალა და გამოფიტულ სიტყვებს დაუმატებს, რომ აღარა გვჯერა თუ კარგი სიტყვა კარგ საქმემდე მიგვიყვანდეთ—ათეული წლების გამოცდილებამ დაგვიმტკიცა ეს.

მაგრამ ისტორიას მაინც არ უნდა დაუკარგოს ეს იშვიათი სიტყვები. ერობის შესახებ სწერს „ერთობა", რომ ეს არის ორგანიზაცია უპირატესად ეკონომიური და ამიტომ არ არის აუცილებელი რომ მისთვის გამოსადეგი საქმის ხალხი—პარტიის ვიწრო წრეებში ვეძებოთო. საკმარისია „გამოცდილება" „ცოდნა" და სხ. თუნდაც ესეთი ხალხი პოლიტიკაში მოიკოჭლებდესო.

ჩვენ ღმერთს მადლობას შევწირავდით „ერთობის" გამოფხიზლებისათვის, რომ წინდაწინვე დარწმუნებულნი არ ვიყვნეთ, რომ ცხოვრებაში სწორედ თავის სიტყვების საწინააღმდეგოთ არ იმოქმედებდნენ, როგორაც აქამდის.

სომხური გაზეთი „ორიზონი", ეს უცხო ქვეყნის უცხო პარტიის ორგანო, მოურიდებლად და კადნიერად ებრძვის საქართველოს მთავრობასა და მის მოსაზრე გაზეთებს; არ ზოგავს არაფერს რომ სახელი გაუტეხოს და ხალხი აუჯანყოს და ამასთანავე დასძენს, ვითომ „საქართველო" არ იღებს მონაწილეობას „ერთობისა" და „ბორბას" ბრძოლაში დაშნაკცუტუნის წინააღმდეგ, ეს შემცდარი აზრია. ჩვენი გაზეთი და პარტია ამ საკითხში თანახმად მხარში უდგას სოც.-დემოკ. ვინაიდან დაშნაკცაკანების გაფითრებული და უღირსი ბრძოლა საქართველოს დამოუკიდებლობასთან საფრთხეს წარმოადგენს არა მარტო, სოციალ-დემოკრატიისათვის, არამედ მთელ საქართველოსათვის და ჩვენ არ გვინდა საქართველოს ხალხი დაუპყრას დაშნაკცუტიუნმა ისეთივე შეუვნებლობით, როგორც დაუპყრა თავისი საკუთარი ხალხი.

პრესა

მიწის საკითხმა სოციალისტების ხელში დიდი ევოლუცია განიცადა. ყველას ახსოვს რას არ ჰპირდებოდნენ ისინი რევოლუციის პირველ დღეებში გლეხებს. „სოციალიზაცია", „ნაციონალიზაცია", „მუნიციპალიზაცია", აი, ის სახენი აგრარულ რეფორმისა, რომელსაც უნდა ქვეყნად და განსაკუთრებით გლეხებისთვის სამოთხე დაემყარებინა.

[illegible] ბანაკში ჯერ ყველანი არ გამოსწორებულან და დარწმუნებულები ვართ ჩვენი სოც.-ფედერალისტები და სოც.-რევოლუციონერები თავიანთ ჯიხის ცხენებიდან ჯერ კიდევ არ ჩამომხდარან. ისინი ერთხელ კიდევ შეეცდებიან იმის მტკიცებას, რომ ბანაკში ქვეყნის ხსნისა „სოციალიზაციაშია". მაგრამ სოციალისტების მთავარ ბანაკში, სახელდობრ მის სოციალ-დემოკრატიულ ნაწილში უკვე დიდი

ცვლილება მიხდა და ეს ცვლილება, უნდა ვაღიაროთ, საშიშლოვოა.

აგრარული რეფორმის შესახებ „ერთობა" სწერს:

მიწის რეფორმის შესახებ ჩვენ უკვე გამოვსთქვით ჩვენი აზრი: საერთოდ დავინახეთ ჩამორთმეულ მიწების სოფლის მცხოვრებთათვის კერძო საკუთრებათ გადაცემა განსაზღვრულ ფასით,

ასეთს ჩვენს წინადადებას აქა-იქ უარყოფით შეხვდნენ პარტიულს წრეებში, განსაკუთრებით კი ჩვენი მოწინააღმდეგების ბანაკში.

როგორც უკვე აღვნიშნეთ, ჩვენი წინადადების მთავარ ძარღვს სულაც არ შეადგენს გადაცემულ მიწებში სასყიდლის მოთხოვნა, თავი და თავი მიწის კერძო საკუთრებათ გადაცემა; ჩვენ მხარს ვუჭერთ წვრილ კერძო საკუთრებას. გვედავებიან სოციალისტ - რევოლიუციონერები „ტრუდოვოი ზნამიას" ბანაკიდან, გვეჩოჩქოლებიან ალბათ სოც.-ფედერალისტები, და ალბათ ზოგი ჩვენი პარტიული ამხანაგიც, თქვენი დახმარებით შექმნილი წვრილი საკუთრება თქვენვე შეგიშლის ხელს მომავალში, რაკი ეგებ სოციალისტური პროპაგანდა-აგიტაციის დროს საქმე გექნებათ წვრილ მესაკუთრე—სოფლის მუშასთანო, ამბობენ ერთნი. მიწის საკუთრებათ გადაცემა ხელფეხს გაუხსნის მესაკუთრეს, რომელიც მიწას გაჰყიდის და გაპროლეტარდება, ამით სოციალიზმის საქმე შეფერხდება, უმატებენ მეორენი.

ჩვენ ვიყურადღებით ეკონომიურ განვითარების და ისტორიულ აუცილებლობის კანონს და არა საკუთარ სურვილებს: ასე რომ არ იყოს, ჩვენ დღესვე მოვითხოვდით სოციალიზმს და არ ჩავებღაუჭებოდით რაღაც რვა საათის სამუშაო დღეს, რომელიც ბოლოს და ბოლოს ხელუხლებლათ სტოვებს კაპიტალიზმის დედა-ბოძს. აკი ანარქისტები მიმაკვდინებელ ცოდვათ გვითვლიან ჩვენ ასეთს მოთხოვნილებას? წყალს აღმა ვერავინ წაიყვანს და ჩვენც წვრილ წარმოების საფეხურზე მყოფ გლეხს ხელს ვერ ავაღებინებთ კერძო საკუთრებაზე.

მთავრობის წრეებში

29 ივლისის სხდომაზე მთავრობამ მოისმინა თერგის მთავრობასთან მოსალაპარაკებლად წასულ დელეგაციის თავმჯდომარის გზათა მინისტრის ი. ლორთქიფანიძის მოხსენება. გამორკვეულა, რომ გადაუწყვეტიათ შესდგეს პარიტეტულ პრინციპებზე შერეული კომისია ორივე მხარის წარმომადგენლებისაგან ყველა საკითხების საბოლოოდ გადასაწყვეტად. საქართველოს მთავრობის წარმომადგენლად არჩეულია სიმონ წერეთელი. კომისიას საერთო საკითხების გადაწყვეტის გარდა დაკისრებული აქვს გამოარკვიოს ბრძოლის გამო მცხოვრებლებისთვის მიყენებულ ზარალის რაოდენობა. სასურსათო საკითხების გადასაწყვეტად მთავრობამ დაადგინა გაგზავნოს ახალი კომისია, რომლის სათავეშიც შინ. საქმეთა მინისტრის ამხანაგი გერ. მახარაძე იქნება. კომისია კვირაში დღეს მიემგზავრება.

—

27 ივლისის მთავრობის სხდომას ფინ. მინისტრმა მოახსენა, რომ საქართველოს გერბის საკონკურსო ჟიურიმ არ მიიღო ყველა წარმოდგენილი პროექტები. კრებამ დაადგინა დაავალოს ფინანსთა და განათლების მინისტრებს ითათბირონ ამ საკითხზე შეიმუშაონ ახალი კონკურსის პირობები და დანიშნონ მისი დრო.

—

ფინანსთა სამინისტრომ მთავრობას სთხოვა გადაიდოს 100,000 მან. ბონების დამზადებელ ექსპედიციის საჭიროებათა დასაკმაყოფილებლად.

—

ფინანსთა მინისტრმა აღძრა საკითხი ქუთაისის სათავად-აზნაურო ბანკში რწმუნებულების დანიშვნის წესის შესახებ. ხსენებულ ბანკის რწმუნებულებს წინად თავად-აზნაურები ირჩევდნენ. მთავრობამ დაადგინა ბანკს 105 რწმუნებული მთავრობის მიერ ენიშნებოდეს. ბანკის ცვლილებაში შესაფერი ცვლილება იქნება შეტანილი.

ქრონიკა

თბილისი.

◆ **კონსტანტინეპოლის კონფერენცია.** სომხის დელეგაციის წარმომადგენელი სტამბოლიდან იტყობინება, რომ კონფერენციის ზოგიერთი დელეგატების მოუსვლელობის გამო კონფერენციის გახსნა კიდევ ორი კვირით გადაიდო.

◆ **გერმანიის მისიის წარმომადგენელი** როგორც იტყობინებიან, საქართველოს რესპუბლიკის საფინანსო სამინისტროში მრჩევლად დაინიშნა ფონ-ბაუმგარტენი, რომელიც წინად გერმანიის [illegible] იყო თურქესტანის [illegible].

◆ **საერობო არჩევნები თელავში.** წინასწარი მუშაობა მაზრაში დამთავრდა. არჩევნები დანიშნულია 1 სექტემბრისათვის. მთავარ ინსტრუქტორათ არჩეულია ჰემბურიძე.

◆ **შიმშილი გურიაში.** გურიაში დიდი შიმშილია. პურის კრიზისი ისე ძლიერია, რომ გლეხები [illegible] მჭადის ნატეხს სთხოვენ. სოფლებში ახალგაზრდები არ ჩანან, ყველა სამეგრელოშია წასული ფქვილის საშოვნელად.

◆ **საერობო არჩევნები.** დასავლეთ საქართველოში საერობო არჩევნებში სოციალისტური პარტიები თითქმის ყველგან ბლოკს ჰკრავენ ეროვნულ დემოკრატების წინააღმდეგ და ერთი საარჩევნო სიით გამოდიან. არჩევნები ყველგან გვიანდება სოციალისტურ პარტიების შორის მოლაპარაკების გაჭიანურების გამო.

◆ **თიანეთ. მუშათა და ჯარისკაცთა საბჭოს** სასოფლო კომისიამ მთავრობას სთხოვა, თიანეთის მაზრაში მეურნეობის გამოსაკვლევად საგანგებო კომისია გაგზავნოს.

◆ **გერმანელების ჩამოსვლა.** 27 ივლისს ქუთაისში ჩამოვიდა გერმანელთა სამხედრო ნაწილი ტყვიისმფრქვევლებით.

◆ **სახაზინო ტყის განადგურება.** ონიდან დეპეშით იტყობინებიან, რომ გლეხები სახელმწიფო ტყეებს ისევე შესევიან და დაუზოგველად ანადგურებენ სახაზინო ტყეებს. მიღებულია სასტიკი ზომები მათ ასალაგმავად.

◆ **ვენ. მაზნიაშვილმა სოხუმიდან** გამოგზავნა 22 ზარბაზანი, რომელიც ბოლშევიკებს წაართვა შავიზღვის სანაპიროზე ბრძოლის დროს.

◆ **გერმანულ-სომხურმა კულტურულმა** საზოგადოებამ დაადგინა აგვისტოში სომხებისთვის გერმანულ ენის კურსები გახსნას.

◆ **თბ. ფოსტა-ტელეგრაფის უფროსის** თანაშემწე კოვალსკი დაინიშნა ადერბეიჯანის ფოსტა-ტელეგრაფის გამგედ. კოვალსკიმ სთხოვა საქართველოს მთავრობას 200 იზოლიატორი დაუთმოს.

◆ **საბარგო მატარებლების მიმოსვლა** არ იქნება შემცირებული. მიღებულია აგრეთვე ყოველგვარი ზომები, რომ არ შემცირდეს სამგზავრო მატარებლების მიმოსვლა. გზათა მიმოსვლის სამინისტრომ პირველ რიგზე დააყენა საავტომობილო მიმოსვლის გაძლიერების საკითხის გადაწყვეტა.

◆ **ადმინისტრატიული გადასახლება.** შინაგან საქმეთა მინისტრის განკარგულებით დატყვევებული ჯუნკოვსკის ცოლი საქართველოს რესპუბლიკის საზღვრებიდან იგზავნება. ქ-ნ ჯუნკოვსკიამ ადერბეიჯანის დიპ. მისიის წარმომადგენლისაგან ნებართვა მიიღო განჯაში გადასახლებაზე.

◆ **განჯიდან ჩამოსულ რუს ოფიცრების** სიტყვით უთანხმოება ოსმალებსა და რუსებს შორის [illegible]. უფრო ცუდი მათი მოპყრობა სომხებისა და ქართველებისადმი. ისინი ცდილობენ ეწყონ აგრეთვე ადგილობრივ თათრებს. [illegible] ოსმალების მიერ მიღებულ სასტიკ ზომების წყალობით.

◆ **მილიციის უფროსმა** ბრძანება გასცა, რომ ქალაქის გამგეობის სანიტარო განყოფილების განკარგულებანი ერთი დღე-ღამის განმავლობაში სრულდებოდეს.

◆ **ცენტრალ სახალხო უნივერსიტეტთან** არსდება წიგნების საცავი, საკითხველი, რომელშიაც მსმენელები სახალხო უნივერსიტეტისა უფასოდ მიიღებენ წიგნებს.

◆ **ლეჩხუმში** გუნ. სამაზრო თავმჯდომარის და ინსტრუქტორების ჯგუფი ს. [illegible] უკვე შეუდგნენ და ერთად მოქმედებენ.

◆ **მცხეთაში 200 მდე ფურგონია** თავმოყრილი ლტოლვილებისა. მათ საშუალება არ აქვთ აქედან დაიძრან.

◆ **კავკავიდან საქართველოსკენ** ბოლშევიკები არავის იმათ უშვებენ, ვისაც რაიმე საქმე აქვს. საქართველოდამ კი რუსეთში ბევრს უშვებენ. სამხედრო გზით მიმოსვლა თავისუფალია, სჩერდებიან მხოლოდ კავკავსა და ლარსს შუა.

◆ **სამხედრო მინისტრის განკარგულებაში** არსებულ [illegible] მუშებისთვის სალიკვიდაციო მისაცემად გადაიდო 383,000 მან.

◆ **საქონლის მომწყდენ კომიტეტის** თავმჯდომარე დ. თოფურიძე თანამდებობიდან გადადგა.

◆ **სახელმწიფო კონტროლიორის** წინადადებით საკონტროლო დაწესებულებათა ლიკვიდაციისათვის გადაიდო 251,000 მან.

◆ **ხომლ-ლეჩხუმელთა ორგანიზაციების** მთავარმა საბჭომ სთხოვა მთავრობას განთავისუფლებულ იქნეს გელათის გამოსაკვებ პუნქტის გამგე თავრიშვილი, რომელიც გენ. კონიევმა დააპატიმრა ბოლშევიკების დახმარებისთვის.

◆ **შაქარი.** ქართველთა ერთმა ჯგუფმა დაარსა ამხანაგობა „შაქარი" 5 მილიონი მანეთის ძირითადი თანხით. ამხანაგობის აზრია [illegible] თვეში შაქრის [illegible] და ამ მოკლე ხანში ამხანაგობა ჰგზავნის წარმომადგენლებს უკრაინაში ქარხნის მოწყობილობის შესაძენად.

◆ **მირბახის მაგიერ** გერმანიამ თავის ელჩად მოსკოვში გელფერიხი დანიშნა.

◆ **საქონლის უბაჟოდ გადაზიდვა.** ფინანსთა მინისტრის მოხსენებით მთავრობამ დაადგინა ნება დართოს უბაჟოდ გადაზიდვის შემდეგ საქონლისა: ბრინჯი, ფქვილი, სოიო, შურლუღი, ვერმიშელი და მაკარონი.

◆ **შეშის გადაზიდვის წესი.** მიწათმოქმედების და გზათა მიმოსვლის სამინისტროებთან შეთანხმებით შეშის გაგზავნა და გადაზიდვა აღკვეთილია, თუ გამგზავნელს სათანადო ნებართვა არ ექნება.

◆ **ჰაეროდრომის დაარსება.** ქუთაისში საქართველოს სამხედრო ჰაეროდრომი იხსნება. უკვე მიიწვიეს სპეციალისტები.

◆ **40000 მან. გატაცება.** 29 ივლ. საღამოს 11 საათზე დევნილთა კომიტეტის ბინაზე, გრიბოედ. ქ. № 6, სადაც ამ უკანასკნელ კომიტეტის მთავარი ბუღალტერი ცხოვრობდა იყო, შევიდა სამი რევოლვერებით და ხმლით უმზარებით შეიარაღებული უცნობი პირი. სახლში შესვლისას მათ დახვრიტეს დარაჯები, გადასჭრეს ტელეფონი და სეიფიდან 12 ათასი მ. ამოიღეს. ამას გარდა წაიღეს სხვა და სხვა ადგილებიდან სულ 40 ათასი მ. მეტი. ამ დროს იქ იყვნენ გამგეობის წევრნი დანელიშვილი და ოხანეზოვი, რომლებსაც უცნობებმა რევოლვერები წაართვეს.

◆ **დავალება გერმანიაში.** ამ დღეებში გერმანიაში მიემგზავრება მ. ა. სუმბათაშვილი, რომელსაც ქართულ-გერმანულ სავაჭრო პალატის სახელით დავალებული აქვს გააცნოს გერმანიის ვაჭარ-მრეწველთა წრეს საქართველოს ეკონომიური მდგომარეობა, გამოარკვიოს ადგილობრივ გერმანიის ბაზრისა და საქონლის გაცვლის საქმე საქართველოსა და გერმანიის შორის და მოაწყოს ბერლინში გერმანულ-ქართული სავაჭრო პალატა, რომელსაც უეჭველად დაკავშირებულება ექნება საქართველოსთან და ხელს შეუწყობს ორივე ქვეყნის დაახლოვებას ეკონომიურ საქმეში.

◆ **ნიჩბისიდან (გორის მაზრა)** სასოფლო კომისიას ატყობინებენ, რომ ვრცელდება რაღაც ავათმყოფობა. სასოფლო კომისიამ მიიღო ზომები ნიჩბისში ექიმის გასაგზავნად.

◆ **სახელმწიფო მოხამსახურეთა** კავშირის შუამდგომლობა აღძრა ძალა [illegible] წინაშე, კავშირის წარმომადგენელს ადგილი მიეცეს სამინისტროებთან არსებულ სხვა და სხვა კომისიებში, რომელიც სწყვეტს კითხვებს, სახელმწიფო დაწესებულების ორგანიზაციის შესახებ.

◆ **გარნიზონის უფროსმა დაატუსაღა:** ჯარისკაცი ლუარსაბ გამცემლიძე უფროსის შეურაცხყოფისათვის; პოლკ. ვახტანგ დეკანოზოვი; ჯარისკაცი ივ. მესხიშვილი ხორცის მოპარვისათვის და შტაბს-კაპ. ნ. ნიჟერაძე [illegible].

◆ **ერევნიდან ჩამოსულები** გადმოგვცემენ, რომ ხმები, ანდრონიკის რაზმის ბაქოსკენ წასვლის შესახებ სიმართლეს არ შეესაბამება. ანდრონიკმა ნახიჩევანიდამ ოფიციალურად აცნობა ოსმალთა კავშირს, რომ ნახიჩევანი რუსეთის რესპუბლიკის ნაწილად გამოაცხადა.

◆ **ქუთაის, 29 ივლისს,** სახელმწიფო თეატრში [illegible] კომისიამ, რომელიც თეატრის ადმინისტრაციის ინიციატივით იქმნა მოწყობილი, მოისმინა კომპ. დ. არაყიშვილის მოხსენება: „ქართული მუსიკა რუსთაველზე". [illegible] მელოდიები [illegible], ე. ი. [illegible] (მუს. კრიტიკოსი) და სხვ., თეატრში ფოიეში სასიამოვნო შთაბეჭდილება მოახდინა და გადასწყვიტა მისი სცენაზე დადგმა. ავტორიან მოლაპარაკება სწარმოებს.

◆ **უკრაინელების ორგანიზაცია.** 26 ივლისს, უკრაინის რადის შენობაში შესდგა ორგანიზაციის საერთო [illegible] კრება, რომლებმაც გადასწყვიტა დაარსდეს უკ-

საქართველო და ადერბეიჯანი

საქართველო და ადერბეიჯანი—ორი უმთავრესი ნოყიერი სახელმწიფოა ამიერკავკასიაში.

რომელ მათგანს აქვს უპირატესობა?

ადერბეიჯანი მდიდარია პურით, ბრინჯით, ბამბით, აბრეშუმით, თევზით და ხილით. იმავე დროს ბაქოს ნავთს მსოფლიო ბაზარზე მეორე ადგილი უჭირავს.

მას ეხურება დიდი რუსეთი, რომელიც მისი სიმდიდრის დაუშრეტელ წყაროდ შეიქნება, ეხვევიან კასპიის ზღვით კასპიის იქით მდებარე მდიდარი მხარეები. ბაქო-სპარსეთის გზა ადერბეიჯანს ეკონომიურად სპარსეთ-ინდოეთს დაუახლოვებს. მაშინ კი ბაქო აზიისა და ევროპის ერთ-ერთი ცენტრად შეიქნება.

საერთაშორისო მნიშვნელობა ბაქოსი და კასპიის ზღვისა მეტად დიდია. და საკვირველი არ არის, რომ ოსმალეთს სწადია ადერბეიჯანში ფეხი მოიმაგროს და მით თავისი სნეული პოლიტიკური სხეული განაახლოს, განკურნოს.

მეორე მხრით ამ ჟამად ადერბეიჯანიც იძულებულია ოსმალეთის სამხედრო ძალები მოიხმაროს გარეშე მტერთა მოსაგერიებლად.

მაგრამ, იმისდა მიუხედავად, რომ ადერბეიჯანის მცხოვრებნი და ოსმალნი ტომით ნათესავნი და ერთმორწმუნენი არიან, უეჭველია, ადერბეიჯანი და ოსმალეთი ერთს, მთლიან ეკონომიურ ერთეულს არ წარმოადგენენ და მაშასადამე ადერბეიჯანს საკუთარი სახელმწიფოს შექმნა სწადია. და, ოსმალეთი თუ მის პოლიტიკურ მიზანს გადაუდგება, ადერბეიჯანი ორიენტაციას გამოიცვლის და თავის დღევანდელ მეგობარს ზურგს შეაქცევს.

ჯერ კი ადერბეიჯანი ფრთხილად მოქმედობს და სცდილობს ოსმალეთის სამხედრო ძალები თავისთვის კეთილად მოიხმაროს.

მაგრამ ვის შეუძლია გამოიცნოს მომავალი?! აღსდგება თუ არა კვლავ მკვდრეთით რუსეთის მიმკვდარებული სახელმწიფოებრივი ორგანიზმი? როგორ გათავდება მსოფლიო ომი? როგორი საერთაშორისო ურთიერთობა ჩამოვარდება? რომელი კოალიციისაკენ გადიხრება სასწორი?

ყოველ შემთხვევაში იმის თქმა კი შეიძლება, რომ, როგორიც შედეგიც არ უნდა ჰქონდეს ამ მსოფლიო ომს, რუსეთსა და ოსმალეთს დიდი საერთაშორისო წონა არ ექნებათ და ადერბეიჯანის,—როგორც სხვა ქვეყნების—ბედი გამარჯვებული კოალიციის ნებაზე ან საერთაშორისო შეთანხმებაზე იქნება დამოკიდებული.

მაგრამ ადერბეიჯანი მხოლოდ იმ შემთხვევაში დაიმსახურებს საერთაშორისო ყურადღებას, თუ სახელმწიფოს შექმნის უნარს გამოიჩენს, ე. ი. თუ შეჰქმნის რეგულიარულ ჯარს და წესიერებას დაამყარებს თავის ქვეყანაში.

მაშასადამე სახელმწიფოებრივი თვალთახედვით სომხების სოფლების განადგურება და საზოგადოდ „პოგრომები" დიდ მინუსად უნდა ჩაითვალოს.

საქართველო უფრო ღარიბია, ვიდრე ადერბეიჯანი, პურით, ბამბით, ხვადაგით, მაგრამ, მას შეუძლიან გაუთანასწორდეს ადერბეიჯანს ამ მხრით საწყავი არხებისა და საზოგადოდ საჭირო მელიორაციის საშუალებით.

თევზეულობის ვაჭრობის მხრივ ხომ ადერბეიჯანთან შედარებით საქართველო არაფერია.

ნავთი საქართველოშიაც არის, მაგრამ ჯერ არ შეიძლება თქმა, რამდენია.

მაგიერად საქართველოს გაცილებით მეტი ექნება ევროპით წოდებული „თეთრი ნახშირი", ე. ი. ელექტრონის ენერგია.

სპილენძის წარმოების მხრით უპირატესობა ამ დრომდე საქართველოს აქვს.

ჭიათურის „შავი ქვის" წარმოებამ მსოფლიო მნიშვნელობა მიიპოვა.

საქართველო მდიდარია აგრეთვე ლითოგრაფიის ქვით (ლეჩხუმში), ქვანახშირით და ბევრ სხვა და სხვა მადნებით.

საქართველო მდიდარია აგრეთვე ღვინით, ხილით, ტყით და მინერალური წყლებით.

დასავლეთ საქართველოს მომადლებული აქვს ჩაი, ჯანმრთელობისათვის სასარგებლო ჰავა. შავი ზღვის პირები—საქართველოს ნიცცა და საქართველოს [illegible] ადგილები—ევროპის საუკეთესო საკურორტო ადგილებს არ ჩამოუვარდებიან.

გეოგრაფიული მდებარეობის მხრითაც საქართველოს აქვს განსაკუთრებული უპირატესობა. საქართველოს შავიზღვის ნაპირები ევროპის ნაპირებს მისჩერებიან და ევროპიდან ამიერკავკასიისაკენ მომავალი უცხო გემები საქართველოს სანაპიროებს უნდა მოადგნენ.

მაშასადამე საქართველოს შეუძლია დაიჭიროს პირდაპირი კავშირი ევროპასთან.

და გერმანიისა და მის მეგობარ სახელმწიფოებთან საქართველოს დაკავშირება—პირველი ნაბიჯია ევროპის სახელმწიფოთა კავშირში შესვლისაკენ.

კერძოდ გერმანიასა და მის მოკავშირე სახელმწიფოებს სწადიათ საქართველოს შუამავლობით დაუახლოვდენ აზიას. საქართველო მათთვის—წინა აზიის კარია და ამიტომ არის რომ ისინი საქართველოს მეგობრობას ძლიერ აფასებენ.

მაშასადამე საქართველომ ეს საერთაშორისო კონიუნქტურა კეთილად უნდა მოიხმაროს.

მაგრამ საქართველოს მხოლოდ იმ პირობით შეუძლია შექმნას სახელმწიფო, თუ გერმანიისა და მისი მოკავშირე სახელმწიფოების თანაგრძნობას მოიპოვებს, ე. ი. თუ სახელმწიფოს დამრღვევ ანარქიას ბოლოს მოუღებს, რეგულიარულ ჯარს შექმნის და სამართალს, წესიერებას, პიროვნებისა და კერძო საკუთრების ხელშეუხლებლობასა დაამყარებს.

მხოლოდ მაშინ იქნება უზრუნველყოფილი ჩვენი სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობა.

საქართველო უფრო ადრე შეჰქმნის სახელმწიფოს თუ ადერბეიჯანი? მართალია, ადერბეიჯანს ცოტა ჰყავს ინტელიგენტი ძალები, მაგრამ მაგიერად მისი ინტელიგენციის დიდი უმეტესობა სახელმწიფოს დამრღვევი სოციალისტური უტოპიებით შეპყრობილი არ არის. ჩვენი ინტელიგენციის დიდი უმეტესობა კი, როგორც ცნობილია, ხსენებულ უტოპიებით გატაცებულია. მაშასადამე, ძნელი სათქმელია, სახელმწიფოს შექმნის უნარი რომელს უფრო მოეპოვება, საქართველოს თუ ადერბეიჯანს?

ვიტყვი მხოლოდ: რომელიც უფრო ადრე შექმნის სახელმწიფოს, გამარჯვების სასწორიც მისკენ გადიხრება.

ვახტანგ წერეთელი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რაინულ ვაჭარ-მრეწველთა კავშირი (სპილკა). ამხანაგობას უკვე დიდი თანხა აქვს და გადაწყვეტილია პირველად ვაჭრობა დაიწყონ პურით, შაქრით და სხვა უკრაინული საქონლით. ამხანაგობის რწმუნებულნი ამ დღეებში მიდიან უკრაინაში ამიერკავკასიისათვის სურსათის სასყიდლად.

◆ **ხოლერა.** შირაქის მიდამოებში ხოლერამ საშიში ხასიათი მიიღო, როგორც ლტოლვილებში ისე ადგილობრივ მოსახლეობაში, ხოლერის გავრცელებას ხელს უწყობენ სპეკულიანტები, რომლებიც ჰყიდიან ლტოლვილთა ტანისამოსს და სხვა ნივთებს. სასანიტარო რაზმმა ბევრი გზაზე დაყრილი ხოლერისაგან დახოცილი ლტოლვილების გვამები დაასაფლავა. „ცარსკი კოლოდცთან" 15.000 ლტოლვილია თავმოყრილი.

◆ **გენერალ ფონ-კრესთან** შაბათს, 27 ივლისს გერმანიის მისიის უფროსმა გენერალ ფონ-კრესმა თავის ბინაზედ გამართა „პოლიტიკური" სადილი. მოიპატიჟებულნი იყვნენ: საბჭოს თავმჯდომარე ნ. ჩხეიძე, მთავრობის თავმჯდომარე ნ. ჟორდანია, შინაგან საქმეთა მინისტრი ნ. რამიშვილი, სამხედრო მინისტრი გ. გიორგაძე, ეროვნულ საბჭოს წევრი დ. ვაჩნაძე, გენერალი ვ. გაბაშვილი, ვაჭრობა-მრეწველობის უწყების წარმომადგენელი დ. აბხაზი, გენერალი ა. გედევანიშვილი, პოლკოვნიკი ა. ზაქარიაძე, ტაპა ჩერმოევი (მთიელთა მთავრობის თავმჯდომარე) და ეპისკოპოსი მესროპი. გერმანელების მხრივ დაესწრნენ: ავსტრიის წარმომადგენელი ფონ-დინკელ-შტეინი, დიპლომატი ბეტინგერი, გერმ. ეკონომიური მისიის თავმჯდ. ფონ-ჰეი, ბარონ დრახენფელსი და სხვ.

◆ **სახელმწიფო მიწის ფონდის ღირებულების გამოკვლევა.** დამოუკიდებელ ფინანსიური სისტემის განხორციელების მიზნისათვის მთავრობამ წინადადება მისცა მიწათ მოქმედების სამინისტროს გამოარკვიოს სახელმწიფო მიწის ფონდის: ტყეების, წყლების, მიწების და სხვა ღირებულება.

◆ **მორიგი კრება ქართველ ექიმთა** და ბუნების მეტყველთა საზოგადოებისა მოხდება ოთხშაბათს საღამოს 8 საათზე ფრეილინის ქუჩა № 11 შემდ. პროგრამმით: 1, წინადადება ქართულ სამკურნალო და საბუნებისმეტყველო ჟურნალის დაარსებისა, 2, წინადადება სისტემატიური ლექციების მოწყობისა ბიოლოგიის და მედიცინის დარგებიდან, 3, ა. მალაღაშვილის მოხსენება „როგორ უნდა მოეწყოს საექიმო სასანიტარო საქმე საქართველოს ერობაში" და 4, მ. გედევანიშვილის „ძირეული საფუძველი საექიმო სასანიტარო საქმის მართვა გამგეობისა საქართველოში".

◆ სენაკის მაზრის საერობო საარჩევნო კომისია აცხადებს, რომ საერობო არჩევნები მთელს მაზრაში და ქ. ფოთში გადაიდო ერთი კვირით 28 ივლისიდან 4 აგვისტოსთვის (ახ. სტ.) გადადებულია კანდიდატთა სიების წარდგენის ვადაც 28 ივლისამდე.

◆ **ქართულ გამომცემელთა ამხანაგობა** ამ მოკლე ხანში გადაკეთდება სააქციო საზოგადოებად 500,000 მან. ძირითადი თანხით, საზოგადოებას აზრად აქვს გამოსცეს ყოველგვარი წიგნები, ჟურნალ-გაზეთები, დაარსოს სტამბა, მოაწყოს ქაღალდის ქარხანა და სხვა.

◆ საქონლის გაცვლა გამოცვლის კომიტეტმა აუცილებლად სცნო დაარსდეს ქართველ-გერმანელთა შერეული კომისია" გერმანიისა და საქართველოს შორის საქონლის გაცვლა-გამოცვლის კითხვების გამოსარკვევად. არჩეულ იქმნა კომისია რომელშიაც შედიან: ვაჭრობა-მრეწველობისა და ფინანსთა მინისტრის ამხ. წიკლაძე, ვაჭრობა-მრეწველობის კავშირისაგან ჯაბადარი და კოოპერატივებისაგან გოგებაშვილი.

◆ **კურსები.** საშუალო სკოლის მასწავლებელთათვის კურსები გაიხსნება ხუთშაბათს 1 მარიამობისთვეს, დილის 11 საათზე (ახ. დრ.) კადეტთა კორპუსის შენობაში.

— საქართველოს სხვადასხვა კუთხიდან საშუალო სკოლის მასწავლებელთათვის კურსებზე ჩამოსულ მსმენელთათვის ბინა და ყოველგვარი მოწყობილობა მოთავსებულია კადეტთა კორპუსის შენობაში, გოლოვინის პროსპექტი, № 31.

◆ კვირას, 4 აგვისტოს დილის 11 საათზე, ახალ-კლუბის შენობაში, გ. შალიკაშვილი იწვევს ქართველ იურისტებს საერთო კრებაზე ქართველ იურისტთა საზოგადოების დაარსების გამო წინასწარ მოსალაპარაკებლად. მიზანია დაარსდეს საქართველოს ქართველ იურისტთა საზოგადოება, შეიკრას მათ შორის მჭიდრო კავშირი, გამოიცეს სპეციალური იურიდიული ორგანო და სხვადასხვა.

მთავრობის ბრძანება

სამხედრო უწყებისთვის

№ 13. ივლისის 26.

განთავისუფლებულია სამხედრო მინისტრის თანაშემწის მოვალეობის დროებით ასრულებისაგან გენერალური შტაბის გენ.-მაიორი ანდრონიკაშვილი.

— ჯარისათვის საქონლის მიწოდების უფროსს გენ.-მაიორ ბენაქვიანს ეკისრება სამხედრო მინისტრის თანაშემწის მოვალეობის დროებით შესრულება.

სამხედრო მინისტრი **გიორგაძე.**

ომი

დასავლეთის ფრონტზე.

გერმანიის ცნობა

ბერლინი. 29 ივლისი. გერმანიის კრონპრინცის ლაშქარი. ენის სამხრეთით ბრძოლის სექტორებში შუადღემდის სიმშვიდე იყო. მოვიგერიეთ კერძო ხასიათის იერიშები ვილერ-მონტუარის ჩრდილოეთით. 26—27 ივლისს ჩვენის გეგმის თანახმად მივატოვეთ ბრძოლის ველი დაახლოვებით მდ. ურკსა და არდრონს შუა და გადავიტანეთ თავდაცვის ხაზი შირ-ენ-ტარდენუასა და ფილ-ენ-ტარდენუასთან. გუშინ მოწინააღმდეგე ქვეითი ჯარით ძლიერი საარტილერიო ცეცხლის დახმარებით შეეცადა ჩვენი ხაზის დაახლოვებას, მაგრამ ჩვენი დატოვებული მცირე რაზმი მათ ტყვიისმფრქვეველებით და თოფების სროლით შეხვდნენ და დიდი ზარალი მიაყენეს. ჩვენი წინ წაწეული ჯარი, რომელიც შეხვდა მოწინააღმდეგის იერიშს და რომელმაც შეასრულა თავის მიზანი, ბრძანებისამებრ უკან იქნა დახეული თავის ხაზზე.

უცხოეთის ამბები

ვილჰელმი მთავარსარდლად. ჰოლანდიის პრესის ცნობით დასავლეთის ფრონტზე შეტევის ხელმძღვანელობა გადავიდა პირადად ვილჰელმის ხელში.

ლენინის მოგზაურობა. როგორც უცხოეთის გაზეთები გადმოგვცემენ ლენინი ამ მოკლე ხანში აპირობს ბერლინში და ვენაში გამგზავრებას რომ იქ პირადად მოელაპარაკოს გერმანიის და ავსტრიის პოლიტიკის ხელმძღვანელთ. ამავე დროს ამბობენ, რომ ლენინი ინკოგნიტოთ იმგზავრებს. ეს ცნობები მიღებული აქვთ ლონდონთან ახლო მყოფ პარიზისაგან.

რუსეთის მხსნელი კომიტეტი პარიზში. მოსკოვიდან 8 ივლისის თარიღით იტყობინებიან, რომ პარიზში დაარსდა რუსეთის მხსნელი კომიტეტი, კერენსკის მეთაურობით. ეს კომიტეტი განსახიერება იქნება რუსეთის თავისუფალი მთავრობისა, რომელსაც ზურგს გაუმაგრებენ საფრანგეთის, იაპონიის, ინგლისის და ამერიკის ჯარები. ამ მოკლე ხანში პარიზში ელიან დროებითი მთავრობის მინისტრებს: ტერეშჩენკოს, ნიკიტინს, [illegible] და ლეჩიცკის, ნაბოკოვს, სტახოვიჩს და მაკლაკოვს. იქიდანვე იუწყებიან, რომ ცუ მანთან ბრძოლა მოუხდათ ფრანგ-ინგლ. სკოლების ჯარს და თეთრგვარდიელებს. თეთრგვარდიელები ძლიან დაზარალდნენ.

რუსეთის ამბები

მურავიოვის თვით მკვლელობა. რუსეთის საბჭოების კონფერენციის მიღებისმა ბოლშევიკმა პირდაპირი მავთულით შეატყობინა გარეშე საქმეთა კომისარს ჩიჩერინს: ჩეხო-სლოვაკების მთავარ სარდალმა მურავიოვმა, რომელიც თანაუგრძნობს მემარცხენე ესერებს, ოლქების საბჭოთა მთავრობას და ჯარს უბრძანა მოსკოვზე წასვლა, მაგრამ ჯარმა მცირე ჯგუფის გამონაკლისის გარდა მას მხარი არ დაუჭირა და მურავიოვი სიმბირსკში გაიქცა, სადაც მან დააპატიმრა საბჭოები, რომელნიც მას არ დაემორჩილა. რადგან მურავიოვი ყველასაგან მიტოვებული დარჩა მან თავი მოიკლა.

გერმანია-უკრაინის სამშვიდობო რატიფიკაცია. კიევში ჩამოვიდა ბერლინში მყოფი უკრაინის საელჩოს წევრი სევრიუკი, რომელმაც თან მოიტანა დამტკიცებული და კაიზერის ხელმოწერილი ბრესტ-ლიტოვსკის სამშვიდობო ხელშეკრულობისა.

მდგომარეობა ურალზე. ურალიდან მოსული ცნობებით მდგომარეობა ურალში ასეთია: ჩეხო-სლოვაკებსა და ბოლშევიკებს შორის 40 ვერსიან ასპარეზზე მხოლოდ მოპირდაპირეთა მზვერავი რაზმები მოქმედებენ. იყო მომენტი როდესაც თუ ბოლშევიკებს ჯარი არ მოეშველებინათ ეკატერინბურგი ჩეხო-სლოვაკებს დარჩებოდათ. ეკატერინბურგში შესდგა დიდი მიტინგი, რომელზედაც მთავრობის წარმომადგენელმა აუხსნა ხალხს სტრატეგიული საფუძვლები და ტაქტიკა ბოლშევიზმისა, მაგრამ ხალხი ეკითხებოდნენ ორატორებს სად არის პური, შაქარი, ფული და სხვა. ეკატერინბურგი [illegible], გამოიცა მოწოდება არას გზით ეკატერინბურგი ჩეხო-სლოვაკებს არ დაანებონ.

რა ხდება სპარსეთში

როგორც სპარსეთიდან ჩამოსულები ამბობენ, მდგომარეობა იქ ამ ჟამად ასეთია:

სპარსეთში გამეფებულია საშინელი სიმშილი. მოსავალი ცუდი პირი უჩანს, ბევრ ადგილებში და განსაკუთრებით თავრიზის მიდამოებში მოსავალი განადგურდა. არეულობის გამო ბევრგან ბრინჯი სულ არ დაუთესავთ და ამან უფრო გააძლიერა სურსათის საკითხი. შაქარი მეტად ნაკლებად მოიპოვება და იყიდება თითქმის ოქროს ფასად დაახლოვებით 50 მან. გირვანქა. არ იშოვება აგრეთვე ნავთიც.

პოლიტიკური მდგომარეობა ძალიან შერყეულია შინაური უთანხმოებით. გამწვავებულია ბრძოლა ინგლისისა და ოსმალეთ-გერმანიის მომხრეთა შორის.

თეირანსა და სამხრეთ-სპარსეთში ინგლისის გავლენა მატულობს, ჩრდილოეთ-სპარსეთში მოწინააღმდეგების.

ინგლისელები დიდ აგიტაციას ეწევიან. ინგლისელებს აგრეთვე ეკონომიური მდგომარეობის შემსუბუქებას მოაქვთ საჭირო საქონელი ინგლისიდან.

ინგლისელები არ ზოგავენ ფინანსიურ საშუალებას და მეთოდიურად იპყრობენ სპარსეთს პოლიტიკურად. თეირანს მეტი წილი გაზეთებისა ინგლისის ორიენტაციას იზიარებენ. სპარსეთში ძალიან ეტყობა პოლიტიკური ელემენტების დაცემა. ეს იმანაც გამოიწვია, რომ ალბათ ჯანის იმედი გაუცრუვდათ, რადგანაც ცხადი იქ ოსმალეთი თარეშობს. ხალხმაც გაჩნდა ყაჩაღების ბრბოები.

სპარსეთის მოსახლეობა მეტად დაინტერესებულია ოსმალეთით, გაშლილია ძარცვა-გლეჯა და რეკვიზიციებით. ჩრდილოეთ სპარსეთი თითქმის რუსეთიდან სურსათით ცხოვრობდა და ეხლაც სინანულით იგონებენ წარსულ დროს, როდესაც ბაქოდან და ხალხის სამეგრელოდან ის იღებდა ნავთსა, ფქვილეულობას, პურს და სხვ. ნეიტრალური სახელმწიფოთა შორის ოსმალეთისაგან ყველაზე ძალიან სპარსეთი დაზარალდა და მოუთმენლად ელის მის დაბოლოვებას.

ამიერ-კავკასიის მოვლენებმა დიდი გავლენა იქონია სპარსეთზე. სპარსელებს არაფერი სიხარული არ ეტყობათ იმის გამო, რომ ბაქო ოსმალებმა ჩაიგდონ ხელში. იქ იმ აზრისა არიან, რომ ბაქოს ნავთის მრეწველობა ოსმალეთის ხელში ძალიან დაეცემა, რადგანაც ოსმალეთმა მისი [illegible] ვერაფერი ნავთის ადგილების [illegible] მოწყობაში.

შაჰსევენების მონ. წლიურობის ამბებში, სპარსეთთან არავითარი დამოკიდებულება არა აქვს. ეს არის ყაჩაღთა ბრბოები, რომელნიც არ ზოგავენ არც რუსებს და არც თვით სპარსელებსაც. მათი გამოსვლა მოკლებულია პოლიტიკურ აზრს და გამოსადეგია ოსმალეთისათვის მხოლოდ როგორც სამხედრო ძალა, ოსმალეთი მოიგებს შაჰსევენებით, მაგრამ თუ შაჰსევენები ბაქოში შევიდნენ, მას ხეირს არ დააყრიან.

სპარსელებს დიდი ლტოლვილება აქვთ რუსეთისადმი, მხოლოდ არა ბოლშევიკური, არამედ მომავალი რუსეთისადმი, იგონებენ ძველ დროს, როდესაც რუსეთის წყალობით ყველაფერი ბლომად ჰქონდათ.

მიუხედავად ნათქვამი განწყობილებისა, სპარსეთში იზრდება ოსმალეთისადმი შიშიანობა. ოსმალეთის მოქმედება ამიერ-კავკასიაში შიშსა ჰგვრის სპარსეთს, რადგან იგი დარწმუნებულია, რომ იმპერიალისტური ოსმალეთი ადვილად ჩაჰყლაპავს უძლურს და გაღატაკებულ სპარსეთს.

ვასილ წერეთლის სიტყვა

წარმოთქმული ეროვნულ საბჭოს სხდომაზე 26 ივლისს.

ბ-ნო ეროვნულ საბჭოს წევრებო! ეროვნულ-დემოკრატიული ფრაქცია იმ აზრის არის, რომ კანონპროექტი ადმინისტრაციისა და მილიციის შესახები ხარჯების შესახებ ხელახლა გადასინჯულ და შესწორებულ უნდა იქნეს.

კანონ-პროექტის უმთავრესი ნაკლი ის არის, რომ იგი გუბერნიის კომისრის თანამდებობასა და მასთან დაკავშირებულ დაწესებულებათ ხელუხლებლად სტოვებს.

მაგრამ გუბერნიის კომისარი ანუ — რაც იგივეა—გუბერნატორის თანამდებობა ხომ ძველი რეჟიმის ნაშთია, იმ რეჟიმის, მაგალითად, რომელიც სუფევდა ძველ სპარსეთში სატრაპიებში და მეზობელ სახელმწიფოებში, ან რუსეთის იმპერიაში უკანასკნელ დრომდის.

მეტადრე ჩვენი პატარა რესპუბლიკისათვის ამგვარი სატრაპიები შეუსაბამოა.

რა საჭიროა გუბერნიის კომისრები?! განა შინაგან საქმეთა მინისტრს არ შეუძლია პირდაპირ დაიჭიროს საქმე სამაზრო კომისრებთან?! თუ ორი გუბერნატორი გვეყოლება და შინაგან საქმეთა მინისტრს კი რა-და დარჩება გასაკეთებელი?! ერთი შინაგან საქმეთა მინისტრი და ორი გუბერნატორი. ან, უკეთ რომ ვსთქვათ, სამი შინაგან საქმეთა მინისტრი ჩვენს პატარა რესპუბლიკაში—დიდი შეუსაბამობაა!

როგორც მოგეხსენებათ, აგრეთვე ეროვნული საბჭოს წრეებში ის აზრი ტრიალებდა, რომ საგუბერნიო ერობა არ უნდა ყოფილიყო, მაშასადამე გუბერნიის კომისარი სახალხო თვითმართველობის გარეშე დარჩება და თითქმის უპასუხისმგებლო იქნება, ვინაიდან მის მოქმედებას ფხიზელ, ცოცხალ კონტროლს ვერავინ გაუწევს.

ამ მხრით ჩვენ ეს თანამდებობა არა თუ საჭიროდ, არამედ მავნებლად მიგვაჩნია!

იქნება იმიტომ ვერ შეელიენ გუბერნიის კომისრებს, რომ კონტრ-რევოლუციის საწინააღმდეგო იარაღად სურთ მისი ხმარება?! მაგრამ მთავრობამ და გაბატონებულმა პარტიამ, რომელსაც კონტრ-რევოლუციასთან მებრძოლი რაზმის კანონპროექტი შემოიტანა, სახელწოდებით „კონტრ-რევოლუცია" ერთობ გაუგებარი შინაარსი მიანიჭეს და მაშასადამე სამოქალაქო ბრძოლის წარმოებისათვის ზედმეტ იარაღს ვერ ჩაიგდებენ ხელში!

დასავლეთ საგუბერნიო ადმინისტრაციული ინსტანციის გაუქმებას ფინანსიური მხრითაც დიდი მნიშვნელობა აქვს ჩვენთვის!

ამიტომ ჩვენს ფრაქციას შემდეგი წინადადება შემოაქვს:

დაუბრუნდეს შემოტანილი კანონპროექტი ადგილობრივი თვითმართველობის კომისიას, რათა იგი გადასინჯულ და შესწორებულ იქნეს საგუბერნიო ადმინისტრაციული ინსტანციის გაუქმების მხრით.

მეგრელებისადმი მოწოდება

საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკის დამოუკიდებლობა მოხდა მეტად მძიმე პირობებში... ამ აქტის გამოცხადების დღეებში სრულიად გამოურკვეველი იყო ჩვენი სამშობლოს საერთაშორისო მდგომარეობა... შინაც საქმეები აწეწილ-დაწეწილი გვქონდა და, ამასთან ერთად, საჭირო და აუცილებელი შეიქნა მართვა გამგეობის ძირეულად გარდაქმნა, თანახმად დამოუკიდებლობის აქტის გამოცხადებისა..

ასეთ გართულებულ მდგომარეობაში მთავრობას, რასაკვირველია, ბევრი რამ დარჩა გასაკეთებელი.—ამიტომ წარმოიშვა სხვადასხვა კერძო საზოგადოებანი, რომელთაც მიზნად დაისახეს მთავრობის მძიმე მოვალეობის შემსუბუქება და მისი დახმარება. ასეთი საზოგადოებანი არიან: გურიის, რაჭა-ლეჩხუმის, დუშეთის და სხვა ამგვარი საზოგადოებანი. ამ საზოგადოებათა პირდაპირი დანიშნულებაა სურსათის მიწოდება და საექიმო-სასანიტარო დახმარება, იმ კუთხისა მცხოვრებთათვის, რომელნიც განსაკუთრებულ მდგომარეობაში იმყოფებიან...

მართალია, სურსათის მიწოდება და საექიმო-სასანიტარო დახმარება სახელმწიფოს საქმეა, და მისი თემობრივად მოწყობა სრულიადაც საჭირო არ იყო, მაგრამ, პრაქტიკამ ასეთი საშუალება, ჯერ-ჯერობით მაინც, საჭიროდ სცნო; მით უმეტეს, რომ ყოველ კუთხის ადგილობრივი პირობების ცოდნა გაცილებით ადვილია ამავე კუთხის მკვიდრთა საზოგადოებებისათვის, ვინემ საერთო ხასიათის ორგანიზაციისათვის. ამასთან, უნდა ვიფიქროთ, რომ შემდეგში ასეთი თემობრივი დამხმარე კომიტეტები უეჭველად შეერთდებიან და შექმნიან ერთს მთლიან სრულიად საქართველოს დამხმარე კომიტეტს...

სამეგრელოს მკვიდრნო, აი, ასეთია ის მიზეზები და მოსაზრებანი, რომლებითაც ვხელმძღვანელობდით სამეგრელოს დამხმარე კომიტეტის შექმნის დროს. მისი დანიშნულება, რასაკვირველია, ისეთივეა, როგორიც არის ზემოდასახელებულ კომიტეტებისა; მაშასადამე, საჭირო შეიქნა განსაცდელში ჩავარდნილ სამეგრელოს დახმარება ზნეობრივად და ნივთიერად. ამიტომაც მოწვეულ იქმნა თბილისში მცხოვრებ მეგრელთა კრება, რომელმაც აირჩია ხსენებულ კომიტეტში და დაევალა ამ საქმისთვის ნივთიერ წყაროს მოძებნა.

ამ შემთხვევაში ჩვენი მთავარი დამხმარე, რასაკვირველია, არის საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობა, მაგრამ, ამასთან ერთად, საჭიროა ფართო საზოგადოების ამოძრავება და შემოწირულებათა შეგროვება, რათა პირნათლად იქნეს შესრულებული ჩვენი მოვალეობა სამეგრელოსა და საერთოდ სამშობლო საქართველოს წინაშე!..

მეგრელებო, ნუ დაიშურებთ თქვენს წვლილს ამ ისტორიულ ჟამს! იცოდეთ, რომ თქვენი თუნდ მცირედი დახმარებით—უდიდეს საქმეს აკეთებთ!.. იცოდეთ, რომ ამით თქვენ იხსნით ანარქიისაგან საკუთარს კუთხეს და შეუნარჩუნებთ დამოუკიდებლობას ჩვენს ტურფა სამშობლოს!..

ვისაც სწამს საკუთარი ძალა და შესწევს გონივრულ დამოუკიდებელ დემოკრატიულ საქართველოს დაფასებისა, იგი, განურჩევლად პოლიტიკურ მიმართულებისა, არ დაიშურებს თავის წვლილს გადებას სამეგრელოს დამხმარე კომიტეტის სასარგებლოდ!..

შემოწირულებებს მიიღებს კომიტეტის ხაზინადარი—ქ-ნი **ნადეჟდა ჯანრიას ასული შაქამბერიძისა,** საკუთარ ბინაზე, პეტროვსკის ქ. № 7, ტელეფონი № 3—69.

P. S. ყოველგვარი გაუგებრობის თავიდან ასაცილებლად—საჭიროთ ვსცანით გამოვაცხადოთ ვინაობა იმ პირთა, რომელნიც შედიან სამეგრელოს დამხმარე მთავარ კომიტეტში და, რომელთაც, ხაზინადართან ერთად, შეუძლიათ შემოწირულებების მიღება; ესენი არიან ყველა პარტიის წარმომადგენელნი და უპარტიონიც—ახლოდ: თავმჯდომარე: დოქტორი ხაშტარია (დუტუ მეგრელი) (პროგრესიული, უპარტიო); წევრები: სოციალ-დემოკრატები—გრიგოლი იოანეს ძე ჩიჩუა, ივანე პეტრეს ძე ბზარიძე და [illegible] ივანეს ძე ჯალაღონია; სოცი-

ფედერალისტები—კლიმენტი ბესარიონის ძე ცომაია და პლატონ კორძახია; სოც.-რევ. პროკოფი ესტატეს ძე სურმავა; ნაც. დემოკრატი—ავქენი ლუკას ძე ქქ. შალამბერიძე; რადიკალ-დემოკრატი—დავით გიორგის ძე ჩიქოვანი; პერსონალურად (კოოპტაციით): ქ. ნადიჟდა ჯინორიას ასული შალამბერიძისა, ქ. მინადორა თურქიას ასული ხოშტარიასი, კაპიტონ გიორგის ძე მეუნარგია, კ. ბ. ნორაკიძე, აკაკი პეტრეს ძე საიგუა, ნიკო ზურაბის ძე ბოკუჩავა, ელპიდიფორე ჯინორია, დიომიდე თოფურიძე, აკაკი ხოშტარია და თეიმურაზ მელია.

სამეგრელოს დამხმარე მთავარი კომიტეტი.

ახალი ცნობები 1869 წ. სვანეთიდან

წაღებულ კორიდეთის ბერძნულ სახარებაზე

ამ სახარებაზე მისი სვანეთიდან წამოღების წლიდან, ვიდრე დღევანდლამდე ლაპარაკი და წერა არ შეწყვეტილა ქართულსა და რუსულს პრესაში და საზოგადოებაში. ამიტომაცაა რომ იგი ხავსებით გამოკვლეულია მრავალ მეცნიერთა მიერ, რაიცა ცხადად სჩანს აკადემიკოს მარის წერილში, რომელიც მოთავსებულია „Извѣстія Императорской Академіи наукъ" 1911 წელს. სვანეთიდან სახარების წამოღების ამბავი სხვა და სხვა ნაირად აქვთ მოთხრობილი; მე კი აქ ისე ვწერ, როგორც ნამდვილად მოხდა, რადგან გარდა ხალხის გადმოცემისა ხელთა მაქვს წერილობითი საბუთებიც. 1869 წ. სვანეთში მივიდა ყოფილი ქუთაისის გუბერნატორი გრაფი ლევაშოვი. თან წამოიყვანა მრავალ რიცხოვანი ამალა, ორასი ცხენოსანი კაზაკები და ამდენივე ქვეითი ჯარი. თან მოჰყვებოდა კავკასიაში ცნობილი ფოტოგრაფი დ. ერმაკოვი, რომელმაც ამ ექსპედიციის დროს ბევრი სურათები გადიღო სვანეთში. რუსის მოხელე ასე დიდებულად სვანებს არც მათ მოსვლამდე და არც შემდეგ არ უნახავთ და ამიტომაც არის, რომ მათ გრაფი ლევაშოვი დღესაც ახსოვთ. თავის აქ ყოფნის დროს მან მოახდინა სოფლის მოხელეების არჩევნები; თვითონ ჰკიდებდა ჯაჭვ-მენდლებს მოხელეებს; ამავე გუბერნატორმა დაბეგრა სვანები კომლზე ექვსი აბაზით. თავისი საქციელით ლევაშოვმა ისე მოხიბლა სვანები, რომ ბეგარაზე, რომელიც ასე ეზარება სოფლის ხალხს, მაშინ მან ხმა არ ამოიღო, თუმცა 1875 წლის სვანების არეულობა იმან გამოიწვია, რომ ვიღაცამ გაავრცელა ხმა, რომ კომლზე არა შაურს უმატებენ ბეგარასო, ე. ი. ნაცვლად ექვსი აბაზისა, ექვს აბაზ ნახევარი იქნებაო.

აი ამ გრაფ ლევაშოვმა წაიღო კალის საზოგადოების წმ. კვირიკე ეკლესიიდან ეგრედ წოდებული კორიდეთის სახარება.

ლევაშოვის ამალაში ცხადია გაგებული ხალხი ერია, რომლებსაც ეკლესიის ხატ-ჯვარის და სხვა განძეულობის დათვალიერების დროს ეს სახარებაც უნახავთ, ყურადღება მიუქცევიათ და ეტყობა გრაფს ურჩიეს მისი წამოღება. გრაფს ხალხისათვის (კალელებისათვის) სახარება უთხოვია, მათ უარი უთქვამთ; მაშინ ადლია ხუთი თუმანი, კალელებისთვის გადუცია და სახარება წამოუღია. ლევაშოვს სახარება პეტერბურგს გაუგზავნია გრ. პანინისთვის (ვგონებ მისი სიმამრია) და ამ უკანასკნელს პარიჟის მუზეუმისათვის, სადაც განსვენებულ ბროსსეს უნახავს და მისი ქართული მინაწერები პირველად გამოუქვეყნებია როგორც შემდეგ გაიგეს ეს ამბავი—სვანეთიდან სახარების წამოღება—ქართველ საზოგადოებას, რასაკვირველია საწყენად დარჩენია, განსვენებულ გაბრიელ ეპისკოპოსზე ეჭვი შეუტანიათ, რომ იგი, ვითომც, როგორც გრაფ ლევაშოვის ნათლი მამა (?) ვერაფერს უბედავს, საქმეს მალავს და სხვა ამგვარები და ბოლოს ეჭვი ან უკმაყოფილება პეტერბურგის მაშინდელს ერთ ერთ გაზეთში გამოუქვეყნებიათ, რომლის ავტორებად ჩვენი ქვეყნის ორი დიდსაჩინო მოღვაწეს ასახელებენ: ნიკო ნიკოლაძეს და განსვენებულ გიორგი წერეთელს.

მე არ ვიცი, ეს იყო მიზეზი, თუ სხვა რამ, მაგრამ განსვენებული გაბრიელ ეპისკოპოსი შვიდი წლის შემდეგ ე. ი. 1876 წლის ნოემბრის 26-ს (№ 4822) საიდუმლოთ სწერს სვანეთის ეკლესიების ბლაღოჩინს მ. ი. ვაწაძეს შეატყობინოს, მართლა წაიღო გრაფ ლევაშოვმა ბერძნული სახარება თუ არა წმ. კვირიკეს მონასტრიდან და თუ წაიღო, ვინ მისცა? ამას პასუხად ბლაღოჩინი ვაწაძე 29 იანვარს 1877 წელს (№ 7-თ) მოახსენებს გაბრიელ ეპისკოპოსს, რომ გრაფს მართლა წაუღია სახარება და ხალხისათვის 50 მ. მიუცია. 27 ივნისს იმავე 1877 წლისა (№ 2362-თ) ეპ. გაბრიელი სწერს ბლაღოჩინს ვაწაძეს: „დაუყონებლივ, როგორც გაიგე, რომ გრაფს ლევაშოვს სახარება წაუღია სვანეთიდან, შეამსგავსებლობა შეატყობინე ნამესტნიკის მთავარ სამმართველოში, რომ დაებრუნებინათ ეს სახარება, რაზედაც ნამესტნიკმა ბრძანა, რომ სახარება დაებრუნებინათ წმ. კვირიკეს მონასტრისთვის და კიდევაც გამოუგზავნია გაბრიელ ეპისკოპოსისათვის კავკასიის მუზეუმის დირექტორის რადდეს, იმ პირობით, რომ სახარება სვანეთშივე გაეგზავნა წმ. კვირიკეს ეკლესიაში.

ივლისის 3-ს, 1877 წ. (№ 2450-ით) გაბრიელ ეპისკოპოსი სახარებას უგზავნის ბლაღოჩინ ვაწაძეს და სწერს, მიღების აქტი შეადგინოს და მოაწერინოს ბოლოს ქართულად დაურთავს „თუ ნუმერაცია ფურცლებისა არ არის—დასვით თითო ფურცელზე. ეპ. გაბრიელ".

აქტი შეუდგენიათ 1877 წელს, სექტემბრის 5-ს, რაზედაც ხელს აწერენ: „სეკრეტარი თ. [illegible], მისი თანაშემწე ზ. ქეიშვილი და ბლაღოჩინი მ. ი. ვაწაძე". აქტში სხვათა შორის სჩანს, რომ ფურცელი ყოფილა 247; წინა ყდა არა ჰქონია, ხოლო უკანა ყდაზე ჯვარი ყოფილა მიკრული. აქტის შედგენის შემდეგ სახარება ბლაღ. ვაწაძეს წამოუღია სვანეთში და ოქტომბრის 19-ს, იმავე წელს, გადაუცია სოფ. კალის სტაროსტა გეგიფანგანისა და მამასახლის ისლამ მარგველანისათვის.

1877 წ. (№ 669-ით), თებერვლის 4-ს გაბრიელ ეპისკოპოსი უკანვე თხოულობს ამ სახარებას ქუთაისის სობორში ვითომ შესანახავად (!), რასაც ბლაღოჩინი ასრულებს იმავე წლის მაისის 30-ს, № 123-ით. აქ თავდება ოფიციალური მიწერ-მოწერა ამ სახარების შესახებ. შემდეგ იგი გელათში გადაუქვთ და აქედანკი 1901 წ. ტფილისს, საეკლესიო მუზეუმში, სადაც დღესაც ინახება.

დეკანოზი ბესარიონ ნიჟარაძე.
15 ივლისი, 1918 წ. ქუთ.

ფხიზელი ნაბიჯი

ქართულ საეკლ. გალობის საქმეში

კვირას, 28 ივლისს, თბილელმა მიტროპოლიტმა ლეონიდემ მოუწოდა ქართველ საზოგადოების მორწმუნე ნაწილს და წინადადება მისცა თითონ საზოგადოებასვე ეზრუნა ქართ. საეკლ. გალობის (სე დაყენებისათვის), როგორც ეს შეეფერება თანამედროვე მოთხოვნილებასა და საქართველოს ეკლესიის აწინდელს მდგომარეობას. ამითი მისმა მეუფებამ ქართულ გალობას თავიდან აიცილა ის კაბინეტური კაბ ჩაკეტილობა, რომელსაც ჩვენი გალობის საქმე დღემდე მიჰყვებოდა. საქმე იმაშია, რომ აქამდე გალობის საქმე კერძო ინიციატივას შეადგენდა ყველასთვის—ვისაც როგორ მოესურვებოდა, ან რომლებსაც მოეპრიანებოდა, მაშინ გალობდა ეკლესიაში. წინამძღვარნი მოიწვევდნენ ამა თუ იმ ლოტბარს, საეკლესიო თანხებისადა გვარად, გაურიგდებოდნენ გასამრჯელოს ფასსა და დაიმშვიდებდნენ გულს: ეხლა კი მუდმივი გალობა გვექნებაო. მაგრამ „გაჩნდებოდა" თუ არა მიცვალებული, გუნდი იქით მირბოდა, და ხშირად, ამიტომ, მღვდელმთავრის წირვა მომცდარა. საქმე იქამდე მივიდა, რომ სიონის ტაძარშიაც კი ვერ აღდგომის აქეთია, გუნდი აღარა გალობს, გარდა 3—4 კაცისა, რომელნიც შრომას არა ზარობენ და (უსასყიდლოდ, რასაკვირველია) მიტროპოლიტს საშუალებას აძლევენ სწიროს და უქადაგოს მორწმუნეთ.

ცხადანდელს უკუღმართობის დროში აუარებელი ფული საჭიროა, რომ კაცი შიმშილით არ მოკვდეს. ეკლესიას ფული არა აქვს. მაშასადამე, საზოგადოების იმ ნაწილმა, რომელსაც კიდევ შერჩენია სარწმუნოება და გრძნობა გულში მოეპოვება ზედმეტად, უნდა ითავოს ამ ფრიად მნიშვნელოვან საქმის მოგვარება. საჭიროა რომ გუნდი ასრულებდეს გალობას საეკლესიო ტიპიკონის მიხედვით. ჩვენ ვიცით, რომ ყოველივე დღესასწაულს აქვს საკუთარი საგალობელი, არსებობს რვა-ხმოვანი და სხ. ჩვენი გალობის სიმდიდრე აი ამ სხვადასხვაობაში გამოიხატება და თუ ამას არ ვიქონიებთ სახეში, დაიკარგება ის სიმდიდრე, რომელიც ჩვენმა მორწმუნე მამა-პაპამ დაგვიტოვა.

მისმა მეუფებამ, სჩანს, სწორე კვალს მიაგნო ამ საქმის გამოსაბრუნებლად და, რამდენადაც კვირის სხდომამ დაგვანახვა, თან გრძნობაც შეიპოვა მორწმუნეთა შორის.

რამდენიმე ასი თუმანი წლიურად უკვე შემოსწირეს ამ საშვილიშვილო საქმეს ჩვენმა ქველმოქმედებმა. ამას გარდა, შესდგა კომისია, რომელიც კვლავ იზრუნებს ფულების შეგროვებაზე.

კრებაზედ მცირე კამათი გამოიწვია იმან, თუ რა გზით ავაყვავოთ გალობის საქმე—ჯერ ნოტებზედ (3 და 4 ხმაზედ) გადავიღოთ და დავბეჭდოთ ქართ. გალობა (რისთვისაც აუარებელი ფული დაგვჭირდებათ, განაცხადეს ამ აზრის მომხრეებთ) და მერე გუნდი ისე დავაარსოთ, თუ გუნდის დაარსება ეხლავე არის საჭირო?—საქმე იმაშია, რომ ზოგს ასე ჰგონებია, ვითომ ჩვენი გალობა ჯერ ნოტებზედ არ გადაღებულია და გუნდი რომ დავაარსოთ რეპერტუარი არ ექნება სრული.

როგორც კრებას მოახსენეს, რომ უკვე დაწერილი გვაქვს 3 ხმაზედ: 1) სრული რვა-ხმოვანი მწუხრისა, ცისკრისა და წირვისა (ეს 4 ხმაზედაც არის დაწერილი კილოს დაცვით) 2) მარხვანი, 3) სადღესასწაულო, 4) ზადიკი, 5) კურთხევანი, 6) მღვდელმთავრის წესი, 7) იამბიკოებში ქართველთა წმიდათა, 8) თვითხმოვანები და მრავალი დიდანი—და, მაშასადამე, აუარებელი ფული აღარ დაგვჭირდება ამ საქმისათვის - მეთქი, — ზემოხსენებული მოსაზრება განიფანტა და კრება იმ აზრს დაადგა, რომ ეხლავე უნდა დაარსდეს გუნდი, რომელიც დაიწყებს გალობას 3 ხმაზე და შეასრულებს ჩვენს ძველ კილოებს. ამავე დროს ჩვენს კომპოზიტორებს გადაეცემათ ხელნაწერი მასალა 4 ხმაზე გადასაღებად, ვინაიდგან 4 ხმიანი გალობა დამყარებული უნდა იყოს ძველს ქართულ გალობაზედ და არა შეთხზული თავით ბოლომდე. ეს გუნდი მერე 4-ს ხმაზედაც აასრულებს გალობას. ამნაირად, ჩვენი გალობა არც ეროვნულს ელფერს დაჰკარგავს და გამშვენებულიც გამოვა.

რაკი გუნდს შესაფერი საზრდო ექნება და სწორედ დამუშავებული მასალა, აქეთ-იქით ქალაქებში წანწალი აღარ დაიწყებს და ჩვენს ეკლესიას ერთი მუდმივი ხეირიანი გუნდი მაინც ეყოლება, გალობის საქმის გასაფართოებლად და ყველა ეკლესიებში გუნდის შექმნაზედ ღმერთი შეგვაძლებინებს ფიქრს შემდეგში.

ამნაირად, თბილელი მიტროპოლიტის ნაბიჯი ფხიზელია და გონივრული. ასე ფეხადგმული საქმე ასევე ივლის, ასეთს ისტორიულს განძს, როგორიცაა ქართ. საეკლ. გალობა, ხელიდან არ გავუშვებთ და ავცდებით ჩამომავლობის საფუძვლიან საყვედურს.

მღვ. ფ. კარბელაშვილი.

იყიდება ადგილი

მეექვსე კომისარიატში

მე 6 და 7 ფირმა ველაბრის ქ.

ზომით 450 ოთხკ. საჟ.

აქვს ბანკის ვალი. პირობების გაგება შეიძლება ჭავჭავაძის ქ. (ლესელიძის შესახვევი) სახლი ივანოვისა № 33. დილის ათიდან ორ საათამდის.

8—1724—2

პარასკევს, 2 აგვისტოს, საღამოს 7 საათზე (ახალ დროით) [illegible] გადოვების დარბაზში მოხდება საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის ქ. თბილისის მეორე რაიონის წევრთა

საზოგადო კრება

პ. გოთუა განაგრძობს თავის მოხსენებას: „ჩვენ და ჩვენი მეზობლები სომხები, თათრები და მთიულები".

დასწრება შეუძლიათ მხოლოდ წევრებს. 3—1

1918 წ. ივლისის 25-და ქ. თბილისში გამოდის მთავრობის მოამბე ყოველდღიური გაზეთი ოფიციალური განყოფილებით

„საქართველოს რესპუბლიკა"

გაზეთი ღირს 1 თვით 10 მანეთი, ცალკე ნომერი ყველგან 40 კ., სავალდებულო განცხადებანი დადგენილი ნიხრით, კერძო განცხადებანი შეთანხმებით. რედაქციის კანტორის მისამართი ქ. თბილისი ბარონის ქუჩა № 6.

რედაქტორი პ. დ. საყვარელიძე.

კვირას, 14 ივლისს 1918 წელს

გაიხსნა პირველი ხარისხის სასადილო

„საქართველო" ყოფილი „ამირანი"

პუშკინის ქუჩა, ძველი სემინარიის შენობაში

შენობა ახლად შეკეთებულია ცალკე კაბინეთებით

დაუკრავს ხიმებიანი ორკესტრი.

სადილი შუადღის 12 ს.-დან საღამოს 5 საათამდე.

ვახშამი საღამოს 9 საათიდან ღამის 1 საათამდე.

სამზარეულო აზიური და ევროპიული, სასმელები იყიდება საუკეთესო მასალიდან საუკეთესო მზარ. ხელმძღვანელობით

საქართველოს ეროვ. დემოკ. პარტიის მე-III რაიონის ბიურო

ამით აცხადებს, რომ ცნობების მიღება და პარტიაში ახალ წევრების ჩაწერა შეიძლება ყოველ დღე დილის 10—2 და საღამოს 5—7 საათამდის. ბიურო იმყოფება ტურგენევის ქ., № 4 მესამე მომრიგებელ მოსამართლის დარბაზში.

თბილისის სათავად-აზნაურო სადგილ-მამულო ბანკის გამგეობა

ამით აცხადებს რომ საჯარო ვაჭრობით გაყიდვა უძრავი ქონებისა სესხის შეუტანლობის გამო დანიშნულია 1918 წ. აგვისტოს. დაწვრილებითი ცნობები დანიშნულია გაზ. „კავკაზის" 6 ივლისის № 138 ში

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის ქ. თბილისის მეორე რაიონის კომიტეტის ბინა

კანცელარია ღიაა ყოველ დღე, კვირა უქმეების გარდა, 10—2 საათამდის და 7—8 ს. საღ. (ახალ დროთი.

მედიცინის დოქტორი მიუნხენის უნივერსიტეტისა

ნ. ლ. ტურიაშვილი

იღებს ავადმყოფებს ყოველ დღე 12—2 შუადღ. და 4—5 საღ. შინაგანი, ბავშვების, სისხლის და საშვილოსნოს სნეულებანი. ნიკოლაევის ქუჩა № 7, სიონხრების აფთიაქის გვერდზე. 2 თვ.—1658.

ექიმი

გ. ო. ზანდუკელი

ასისტენტი მოსკოვის სანატორიუმ-სამკურნალო ექ. ნ. მ. კიშკინის იღებს შინაგან და ნერვების ავადმყოფთ (ფსიხოტერაპია) სამშაბათობით, ოთხშაბათობით, ხუთშაბათობით და პარასკევობით ნაშ. დღევის 3 ს.—5 საათამდე. [illegible] ქუჩა № 22.

ექიმი

გ. წინამძღვრიშვილი

თიბათვესა და მკათათვეში იღებს ავადმყოფთ ქ. გორში 6—7 საათამდე, დეკანოზ ი. კაპანაძის ბინაზე

მარტის 20 გაიხსნა ახალი

სამკურნალო

უმაღლესად ამათ მკურნალთათვის ექიმ ი. მ. მძინარიშვილის და დ. ე. ნაზარეთიანის

საავადმყოფოში იარსებებს კბილის ექიმის კაბინეტი ხელოვნურ კბილების ტექნიკურ ლაბორატორიით. მიხეილის პროსპექტის და („კირონი" ქუჩ. კუთხე № 22 შესავალი კოხონი ქუჩიდან). ტელეფონი 10—87. ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე დილის 9 საათ. ნაშუადღევის 3 ს-დე. ვენერიულ ავადმყოფების მიღება—საღამოს 4-დან—8-მდის. ქალების და ბავშვების მიღება 4—5 საათამდე. ღარიბებს მიიღებენ კვირაობით, 10—12-მდე უფასოდ.

სამკურნალო კაბინეტი ექიმ

ალექსანდრე დავითის ძის ჰეკელიასი

იღებს კანისა, ვენერიულის და სიფილისით ავადმყოფებს (914-ს და 606-ს შეშხაპუნება) ავადმყოფთა მიღება ქალებისა და ბავშვებისთვის 4—5 დანარჩენები 5—8 საათამდე საღამოთი. მიხეილის პროსპექტი № 116 სასტუმრო „ნორდ"ის პირდაპირ ტელეფონი 14—28.

გ ა ი ხ ს ნ ა

თვალის საავადმყოფო

(მუდმივი საწოლებით)

ექიმი დონხინისა

ყოფილი ასისტენტი უნივერსიტ. თვალ კლინიკისა ვენაში და პარიზში. ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე, 9 საათიდან 1 საათამდე და 4—7 ნახევარ საათამდე. მიხეილის პროსპექტი № 141. (კინომატოგრაფი „აპოლო"-ს ახლო) მძიმე ავადმყოფები და საოპერაციოები მიიღებიან სრულ პანსიონზე.

დოქტორი მედიცინისა მოსე ანთიმოსის ძე

კალანდარიშვილი

ყოფილი ექიმი თბ. კადეტთა კორპუსისა.

ბავშვთა, შინაგან და ქირურგიულ სნეულებით ავადმყოფებს მიიღებს დილის 8—9-მდე საღამოს 5—7. ტელ. № 17—21.

ექიმი

ნ. ი. მახვილაძე

იღებს სპეციალურად მალარიით (ცივება) და მისი შედეგებით დასნეულებულთ, სისხლის ნაკლებობით, გულისა, ფილტვისა, ქარებით და სხვა შინაგან სნეულებით ავადმყოფთ ყოველ დღე საღამოთი 5—7 საათამდე. ელექტრო-თერაპია და მასსაჟი. მისამართი: მოსკოვის ქ. № 11.

თ—1536—49